

Commissie

Besprekingsverslag

Datum	9 september 2024
Aanwezigen	G.A. Pansier (voorzitter), K. van den Belt (secretaris), S.H.M. Ornstein (dijkgraaf), E.W.J. den Hertog (heemraad), H. Veldhuizen (heemraad), B.J. van Vreeswijk (heemraad), B.J. Aalbers (Natuurterreinen), T. Brands (PvdA), H.G. van Burgsteden (Ongebouwd), D. van Dijk (BBB), W. Goedhart (Natuurterreinen), R.A. Groters (Partij voor de Dieren), H.J. van Hartskamp (Lokaal Waterbeheer), W.J.T. van der Heijden (CDA), M.M. Kramer-Schutte (ChristenUnie), M. Maijer (PvdA), S.E. Mulder (VVD), L. Polinder (SGP), G.C. Sprik (50PLUS), M. Sterk (Water Natuurlijk), J.M. Taal (AWP), W.H. Ubbink (BBB), H.J. van der Wind (SGP), A.A. van de Wolfshaar (VVD)
Commissieleden niet zijnde gekozen	K. van Aller (ChristenUnie), C. Franssen (Partij voor de Dieren), J. Germs (50PLUS), W. Hoeve (Lokaal Waterbeheer), G. Kos (BBB), W. Nooijen (AWP), M. Obbink (CDA), J. de Reus (PvdA), W.M. van Vliet (Partij voor de Dieren)
bestuursleden	
Opgemaakt door	Nicolien Knapen
Volgende vergadering	

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Vragenronde (Rondvraag)

De heer Van Aller (ChristenUnie) merkt op dat de waterschappen doorgaan met de gebiedsgerichte aanpak. Wat betekent de nieuwe koers van het kabinet voor de wateropgave en voor het klimaatbeleid die ook in het NPLG zouden worden opgepakt? Is het waterschap compleet afhankelijk van de reacties van de provincies? Wat kan het waterschap op eigen kracht doen? Graag een memo met antwoord op deze vragen.

Mevrouw Sterk (Water Natuurlijk) geeft aan dat het NPLG een puzzel is. De fractie is benieuwd hoe het waterschap gaat doorpakken in de nieuwe werkelijkheid.

Heemraad den Hertog antwoordt dat het college teleurgesteld is dat het NPLG is afgeschaft; hier is hard aan gewerkt en er zijn verwachtingen gewekt. Door het schrappen van het NPLG is niets veranderd aan de doelen. Het kabinet moet nu snel duidelijkheid verschaffen over hoe nu verder met een concreet alternatief plan. Het waterschap gaat door op de ingeslagen weg en bouwt voort op wat er ligt. Er is geïnvesteerd in de regionale samenwerking en de intentie is deze manier van werken in stand te houden, gebiedsgericht en van onderaf. Daarom de uitnodiging aan de samenwerkingspartners gezamenlijk hier de schouders onder te zetten. Hoe het er concreet uit gaat zien is afhankelijk van waar de minister mee gaat komen. Het ab wordt hier nadrukkelijk en actief over geïnformeerd. Een memo is op dit moment nog te vroeg.

De heer Van Hartskamp (Lokaal Waterbeheer) verwijst naar artikelen in diverse media over Lampenbroek m.b.t. voortgangs- en vergunningverleningsproblematieken. Wie staat aan de lat voor wat betreft de problematiek omtrent de vergunningverlening en waar de extra onkosten komen te liggen? Heemraad den Hertog antwoordt dat Lampenbroek vanavond op de agenda staat van de gemeente Voorst. In de gemeente Voorst heeft nog geen stemming plaatsgevonden over het bestemmingsplan. Het waterschap doet de uitvoering van dit project onder de vlag van de provincie omdat het om het realiseren van natuurdoelen gaat. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe de kosten eruit zien. Dit wordt nauwlettend gevolgd.

3. Mededelingen

Heemraad den Hertog heeft vorige week in de commissievergadering toegezegd de vraag over het Renkumse Beekdal te beantwoorden. Het ab wordt op korte termijn geïnformeerd over het antwoord.

4.1 Vaststellen verslag commissie van 3 juni 2024

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld, met dank aan de samensteller.
Naar aanleiding van het verslag zijn er geen opmerkingen.

4.2 Vaststellen verslag extra commissie van 1 juli 2024

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld, met dank aan de samensteller.
Naar aanleiding van het verslag zijn er geen opmerkingen.

5. Lange termijn visie zuiveren

Inleiding door heemraad Veldhuizen:

Het ontwikkelen van de visie op zuiveren is een mooi proces geweest waar velen uit de organisatie aan hebben meegewerkt. Er zijn veel schriftelijke vragen gesteld waarvoor dank. In de visie komt een aantal denklijnen bij elkaar. Voldoende water is al lang niet meer vanzelfsprekend; er is bijvoorbeeld discrepantie tussen onttrekkingen en infiltratie. Een andere denklijn: Er wordt 50 miljoen kuub huishoudelijk afvalwater aangeboden om te zuiveren; hoe is dat beter te hergebruiken? Het effluent moet schoner gemaakt worden en dat moet niet langer afgewenteld worden op de toekomst of het nageslacht. Afkoppelen van regenwater, rioolvreemd water moet geminimaliseerd worden en anderzijds moeten er bronmaatregelen getroffen worden met o.a. het bedrijfsleven. De frequentie waarop rioolwateroverstorten opengaan moet geminimaliseerd worden.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Dank voor de technische vragen en de zorgvuldige beantwoording.
- Goed dat de visie er nu ligt; er wordt uitgekeken naar de volgende stap en het concreet maken in de regioplannen.
- Er wordt relatief weinig aandacht besteed aan het influent. Er wordt gepleit voor een actievere rol van het waterschap om daar meer op te kunnen sturen.
- In de strategie wordt gemist hoe ingezet wordt op het voorkomen dat zorgwekkende en milieuvreemde stoffen in het water belanden. Neem in dit stuk wat uitgangspunten op van de influentstrategie.
- Het stuk zou de ambitie moeten uitspreken om overstorten zoveel mogelijk te voorkomen.
- Er wordt een wijziging voorzien van biologische naar chemische reiniging. Wat betekent dit voor de continuïteit van Kaumera-productie?

- De visie is wat sober en kan zo niet door naar het ab. In een volgende versie graag een logisch overzicht hoe deze visie samenhangt met andere visies rondom waterkwaliteit.
- Waarom zijn er geen externen gevraagd om op dit stuk te reageren?
- Hoe denkt het jeugdbestuur over deze visie?
- Wat betekent deze visie in de toekomst voor de betaalbaarheid voor de inwoners?
- Waarom wordt niet eerst de uitwerking van de vernieuwde Europese KRW en de Richtlijn stedelijk afvalwater afgewacht?
- De bredere blik wordt gemist in de visie: aandacht voor brongerichte aanpak, veiligheidsaspecten van de installaties zoals cyberveiligheid, de samenwerking met gemeenten en waterleidingbedrijven.
- Er moet aandacht zijn voor de financiering; is dat alleen de eigen financiering of de investering van de waterketen?
- Een goede balans tussen de kosten en de baten is van belang.
- Het is goed om kaderstellend vaste percentages op te nemen waaraan plannen getoetst kunnen worden.
- Hou de kringlopen zo kort mogelijk en zo klein mogelijk.
- Er ligt een goede visie maar de gestelde doelen worden gemist en wanneer je die wilt bereiken. Ook de keuzes voor het ab worden gemist.
- Er is een hoog ambitieniveau voor de toekomst maar dat is soms mager onderbouwd.
- Welke innovaties en nieuwe technieken zijn te verwachten?
- Een goede ontwikkeling is water zuiveren als bron voor A-watergangen. Kan er een koppeling gelegd worden met het programma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland?
- Samenwerking met gemeenten en provincies is een belangrijk onderdeel; hier moet meer aandacht voor zijn.
- Een goede onderbouwing van de investering ontbreekt.
- Er zijn schriftelijke vragen gesteld wat deze investering betekent voor de belastingheffing en de schuldenlast. Graag een doorberekening van het college voordat het stuk aan het ab wordt voorgelegd.
- Blijven de 16 rwzi's in de toekomst nodig als de technieken verbeteren? Kijk goed naar innovaties.

Beantwoording door heemraad Veldhuizen:

- Er is lang gewacht op een landelijke visie en nu is het tijd om het eigen net op te halen. Het is goed om breder te kijken; de landelijke visie is op komst.
- De visie is de stip op de horizon. Er volgt een uitvoeringsstrategie waar minimaal 1 keer per jaar bij de begroting het ab aan zet is. De kaders voor de investeringen liggen altijd bij het ab. Op basis van de visie komt er een uitvoeringsstrategie met een doorkijk naar de kosten.
- Er wordt een initiatiefnota aangekondigd; maar er wordt hetzelfde bedoeld.
- Er volgt een influentstrategie maar dat is niet op korte termijn.
- Er is geld nodig om het initiatief te kunnen nemen als het gaat om innovatie. Er is overleg met allerlei externe partijen of soms met andere waterschappen om tot de zuivering van de toekomst te komen en het water daadwerkelijk schoner te maken. De KRW en de Richtlijn stedelijk afvalwater zullen altijd de ondergrens zijn.
- Bij de daadwerkelijke uitvoeringsstrategie zal er meer financiële duidelijkheid zijn. Een deel van het geïnvesteerd vermogen gaat niet alleen naar rechtstreekse investeringen in de eigen assets maar ook naar het nadenken over innovatie en de gemeenten nadrukkelijk een aanzet geven.

- Het onderzoek naar rioolwateroverstorten is in de afrondende fase. Met het onderzoek en de resultaten is het gesprek over notoire overstorten met gemeenten sterker.
- Met het jeugdbestuur is afgesproken dat zij gevraagd en ongevraagd advies gegeven. Zij worden uitgenodigd hier naar te kijken maar ze zijn niet vooraf geconsulteerd.
- Cyberveiligheid: De I-visie is vastgesteld en geldt voor alles; dus ook voor de zuiveringen en deze visie.
- De kosten kunnen duidelijk aangegeven worden. De baten zijn veel lastiger te duiden maar uiteindelijk gaat het om het sluiten van de waterkringloop. De heemraad denkt na over de suggestie om mogelijk kengetallen op te nemen.
- Voor wat betreft het aantal rwzi's: Er is een subsidie ontvangen voor een mini-zuivering bij een nieuwe woonwijk om te kijken hoe dit uitpakt. Veel hangt af van hoe snel de techniek zich ontwikkelt.

In tweede termijn:

- De aangekondigde Initiatiefnota gaat om het concreet en onmiddellijk vrijhouden van ruimte op rwzi's voor de zuiveringstaken.
- Het sluiten van de waterkringloop gaat ook over zeer zorgwekkende stoffen via lozingen of uitvloeiing.
- Er mag niet teveel op de burgers afgewenteld worden.
- Er zijn aanvullende onderwerpen genoemd en er zijn veel aanvullende vragen gesteld. Die moeten een plek krijgen in dit visiestuk. Graag een toezegging van de heemraad dat na de besluitvorming in het ab de aanvullende onderwerpen en vragen in een vervolgstuk aan de orde komen.
- Expliciete vraag is dat het jeugdbestuur geconsulteerd wordt en dat de bevindingen worden meegenomen in de visie.
- Verzocht wordt om de uitgangspunten voor de influentstrategie op te nemen in dit document.
- Formuleer een ambitie voor riooloverstorten.
- Maak de blik breder en neem de nieuwe eisen van de nieuwe Richtlijn stedelijk afvalwater mee. Wacht op de landelijke uitwerking.
- Het is een visie op rioolwaterzuiveringen en geen visie op schoon en leefbaar water. Graag een breder kader om de visie in te vullen.
- Er moet sprake zijn van een evenwichtige kostenontwikkeling.

Reactie heemraad Veldhuizen in tweede termijn:

- De heemraad zegt toe de uitgangspunten voor de influentstrategie op te nemen in het stuk.
- Er is belastingwetgeving en de kosten worden zo eerlijk mogelijk verdeeld.
- Bekeken wordt of het mogelijk is een quick scan te schrijven over riooloverstorten.
- Als volledig wordt overgegaan tot fysisch chemisch zuiveren dan vervalt de Kaumera-markt maar komen er veel andere stoffen voor terug.
- Deze visie is gebaseerd op de nieuwe Richtlijn stedelijk afvalwater. De ambitie is verder te gaan dan dat.
- Als deze visie wordt vastgesteld dan kan steviger gecommuniceerd worden richting gemeenten en provincies.
- De € 100 miljoen staat in de Voorjaarsnota; dit wordt toegevoegd in de beantwoording.
- Het gaat niet om het belonen van fout gedrag. Als fout gedrag wordt geconstateerd dan zijn er meer mogelijkheden om hierin te sturen en investeringen naar voren te halen.

- Toegezegd wordt te bekijken hoe de verhouding is tussen deze visie en de landelijke visie.
- Het afwegen van bronmaatregelen zal een constante discussie zijn.

Reactie dijkgraaf:

Een van de afspraken met het jeugdbestuur is dat het schoolwerk altijd voorgeaat. Ze zijn op dit moment bezig met hun eigen visie. Een van de onderwerpen daarin is het thema watergezondheid. Er is voldoende aandacht voor het internaliseren van de stem van de jeugd in de visie zuiveren.

Er is verdeeldheid over de vraag of de visie doorgeleid kan worden naar de ab-vergadering. Het reglement van orde voorziet dan in een procedure. Er wordt gestemd; elke fractie heeft 1 stem. Vóór het doorgeleiden naar de ab-vergadering: Ongebouwd, VVD, SGP, Partij voor de Dieren, PvdA, Lokaal Waterbeheer, ChristenUnie, CDA, BBB en AWP.

Tegen het doorgeleiden naar de ab-vergadering: 50PLUS, Water Natuurlijk en Natuurterreinen. Van een minderheidsstandpunt wordt aantekening gemaakt in het commissie-advies.

Advies van de commissie:

Dit stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 30 september 2024.

6. Aanvullend voorbereidingskrediet Grebbedijk

Inleiding door heemraad Van Vreeswijk:

Het gaat om een voorbereidingskrediet voor de realisatie. Het is de intentie om vóór de volgende HWBP-periode (vanaf 2030) dit werk afgerond te hebben. De raming is hoger dan de vorige raming. In de uitnodiging van maandagmiddag 2 september is in het verslag de presentatie opgenomen waarbij het financieel verschil op blz. 14 vermeld staat. De € 75 miljoen is overeenkomstig het bedrag wat op dit moment in het HWBP genoemd wordt. De verwachting is dat het besluit binnenkort wordt genomen.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Waarom wordt niet meer voorbereidingskrediet gevraagd?
- Er worden geen preventieve maatregelen genomen tegen graafschade. Opgeroepen wordt dat wel mee te nemen.
- Bomen mogen alleen gekapt worden als ze een gevaar zijn voor de waterveiligheid en er geen minder ingrijpende alternatieven mogelijk zijn.
- De suggestie wordt meegegeven om de nieuwe rekenkamer onderzoek te laten doen naar de effectiviteit van het participatietraject.
- Er zijn hoge meerkosten vanwege de lange doorlooptijd. Hoe wordt dat voorkomen in de toekomst?
- Het ontwerp is getoetst op allerlei zaken maar niet op het draagvlak bij de omgeving.
- Is het mogelijk dat boeren na realisatie een positie kunnen krijgen in het beheer onder de uitgangspunten van het waterschap?
- Is het nodig om de juridische aspecten zo expliciet te benoemen? Als dit nodig is benoem dan ook de artikelnummers.
- Er wordt een stuk aangeleverd bij de griffie met wat technische tekstopmerkingen.
- Op dit moment is er pas één persoon die een deal heeft gemaakt om te verhuizen. Hoe kan dat?
- Er is een aantal vrij technische vragen. Waarom gaat de zomerdijk weg? Waar komen de kwelschermen en hoe is dat onderzocht? De nevengeul gaat de kleilaag weghalen en dan komt er een zandlaag die de dijk verzwakt.

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk:

- Dank voor de instemming.
- Er worden geen bomen gekapt tenzij het noodzakelijk is.
- Er zit altijd een risico aan het calculeren van de benodigde vierkante meters. Op dit moment is het de verwachting dat het bedrag toereikend is maar dit wordt nogmaals geverifieerd voordat de stukken naar het ab gaan.
- Er is afgesproken dat de universiteit zelf een evaluatie doet als het gaat om de communicatie. Het ab ontvangt die evaluatie ook.
- De langere doorlooptijd is vorige week aan de orde geweest; het heeft te maken met ecologie. Dat is onderschat in de eerste fase.
- Iedereen is uitgebreid uitgenodigd in het kader van draagvlak bij de omgeving.
- Het gaat hier om een voorbereidingskrediet. Hierover wordt kort en effectief gecommuniceerd.

In tweede termijn en reactie van heemraad Van Vreeswijk:

- Graag een reactie op de vraag m.b.t. preventieve maatregelen tegen graafschade. De heemraad antwoordt dat dit intern nog eens wordt bekeken met de laatste prognose die beschikbaar is.
- Graag een antwoord op de vraag over de zomerdijk. De heemraad antwoordt dat niet de hele zomerdijk zal verdwijnen, maar in het kader van de nevengeul zal het een stuk minder worden. Hier wordt schriftelijk op teruggekomen.

Advies van de commissie:

Dit stuk wordt als hamerstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 30 september 2024.

7. Positiebepaling windpark Lorentz Harderwijk na uitspraak Raad van State

Inleiding door heemraad Den Hertog:

Het is een vrij technisch verhaal want de rol van het waterschap wordt veranderd. Op het moment dat er een nieuw plan is wordt de afweging opnieuw gemaakt en wordt het opnieuw besproken met het ab.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Ziet het college hier leergeld liggen, bijvoorbeeld m.b.t. de rol?
- Het zuiveren op de locatie is de kerntaak en dat gaat altijd voor. Daar zullen de partners begrip voor moeten hebben.
- De context is wezenlijk gewijzigd en dat rechtvaardigt het om de rolneming te heroverwegen.
- Het ab is tussentijds goed over de ontwikkelingen geïnformeerd.
- Bij punt 1a van het voorstel kan het woord "voorlopig" geschrapt worden.
- Voorgesteld wordt om bij punt 1.6 – m.b.t. het besluit uit 2022 – punt 1 de woorden "te plaatsen" als volgt te wijzigen: "Plaatsing blijft onveranderd mogelijk zolang het niet conflicteert met de waterschapstaken".
- Het is jammer dat een breed gedragen plan sneuvelt.
- Blijft de gemeente voornemens om windmolens te plaatsen? Zo niet, is dan de energieneutraliteit wel gewaarborgd?
- In de beantwoording van de technische vragen wordt een aantal keer het woord "Keuro" gebruikt. Dat is niet passend in officiële stukken.
- Zakelijk gezien is dit het meest wijze besluit.

Datum 9 september 2024
Onderwerp Commissie
Pagina 7 van 7

- In het voorstel wordt de ambitie van het waterschap gemist. Als zich kansen zouden voordoen dan graag de ambitie behouden om een windmolen te realiseren.

Beantwoording door heemraad Den Hertog:

De € 500.000 is en blijft veel geld. Het leergeld is o.a. het gesprek wat nu samen gevoerd wordt. Op het moment dat het waterschap geen mede-eigenaar is van een dergelijk project als co-investeerder dan telt de opbrengst niet mee voor de doelen van het waterschap. In de rol van grondeigenaar wordt vastgehouden aan de bestuurlijk gemaakte afspraken. Er is altijd een afweging te maken voor wat betreft de ruimte en hoe die ruimte wordt benut. De tekstuele suggestie m.b.t. punt 1a – het woord “voorlopig” te schrappen – wordt in overweging genomen. Het is en blijft een businesscase. Er is goed bestuurlijk contact met de gemeente Harderwijk en de wethouder. Zijn er kansen of ontwikkelingen dan komt dit terug bij het ab.

In tweede termijn en reactie van heemraad Den Hertog:

- Wie beslist uiteindelijk als er een definitief plan voorligt? De heemraad antwoordt dat dit een financiële vraag is en dat wordt voorgelegd ter besluitvorming aan het ab.
- Wat zijn de verschillen met Amersfoort waar mogelijk een windmolen komt? De heemraad antwoordt dat het waterschap in Harderwijk een rol had als co-investeerder. In Amersfoort gaat het om de rol als grondeigenaar en wordt grond beschikbaar gesteld conform de bestuurlijke afspraken vanuit de RES. De ontwikkelstappen in Amersfoort vinden plaats onder regie van de stad Amersfoort.

Advies van de commissie:

Dit stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 30 september 2024.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.15 uur, met dank aan allen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 2024.

voorzitter

secretaris